

Plan mot kränkande behandling

Humlans förskola

Ansvarig rektor: Carina Romby

Giltighetstid: 2023-11-01 – 2024-10-31

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

”Självständiga, goda kamrater med lust att lära”

På Humlans förskola arbetar vi varje dag med den goda värdegrunden och ett gott bemötande. Vårt mål är att alla barn och vuxna skall bemötas och behandlas med respekt och acceptans, känna sig trygga, trivas, få känna glädje och gemenskap.

Ingen skall bli utsatt för diskriminering eller kränkande behandling. Alla vuxna på förskolan har goda kunskaper om likabehandling vilket gör att vi identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för att jobba mot nolltolerans.

Vi jobbar ständigt med normer och värden. Både vuxna och barn behöver leva vår värdegrund, med kunskap om och vara delaktiga i de regler och det förhållningssätt vi arbetar utefter.

Vi strävar efter en öppenhet mot föräldrar och över förskolan för förståelse och gott samarbete med varandra, Allas lika värde gäller inte bara de närmsta utan alla jag möter i mitt liv. Föräldrar skall känna till likabehandlingsplanen och rapporteringsförfarande vid kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Vi har en likabehandlingsgrupp med en ansvarig pedagog från varje avdelning som träffas kontinuerligt var tredje vecka och arbetar systematiskt med förskolans värdegrundsarbete. Med detta upplägg säkerställs att alla avdelningar arbetar med det förebyggande och främjande arbetet, samt att vår handlingsplan med åtgärder ur gällande plan mot kränkande behandling bedrivs systematiskt där all personal och barn på förskolan blir delaktiga.

Ex. På främjande återkommande aktiviteter i verksamheten: “Globala Målen”, “Läsluftet”, ”Liten i förskolan”, “Känslowecka”, “Barnråd med fokus på en god kamrat” med mera, där vi tillsammans genom samarbete med vårdnadshavare främjar att vårda gott kamratskap och allas lika värde.

3. Kartläggning av risker

Vi har valt att utveckla och fördjupa fjolårets kartläggning och genomfört den igen för att få syn på hur kamratskapen och samspelet hos barnen ser ut i rolleken där samspel är en viktig del. Behöver vi förändra/förbättra ytterligare något i vår verksamhet för att fortsätta gynna utvecklingen av hållbara goda samspel utifrån den viktiga hållbara aspekten, “den sociala dimensionen”.

Har vi sett att okamratliga händelser/situationer uppstår på olika platser och i olika situationer i samband med lek?

Pedagogernas ansvar är stort, att vara lyhörd för det som sker i det tysta. Pedagoger behöver vara nära och engagerade i leken, miljön och materialet så att det skapas möjligheter. Att hjälpa till och lyfta fantasi och kreativitet i leken så den har möjlighet att utvecklas och bli bra för alla barn utifrån sin förmåga. I miljöer som ingen vuxen befinner sig har vi tidigare sett att barn lättare blir oense om saker, roller, städ, vem som ska ha vad och hur länge, med mera. Pedagoger är viktiga leklotsar/modeller som behöver guida och föregå med gott exempel i bland annat lekens spelregler som råder ex. turtagning, tolerans och vart gränserna går, med mera. Pedagoger behövs i leken eller dess närhet då det är många barn som skall samspela och den är lätt föränderlig vid störning. Här finns annars en grogrund till påverkan, uppkomst och fortsättning av tråkiga attityder mot varandra samt utanförskap. Vi kan inte förvänta oss att barnen skall leka bra och att allt ska vara välfungerande utan ledning och stöd vid behov.

Slutsatser utifrån årets kartläggning: Vi fortsätter arbetet med gott kamratskap för acceptans av våra olikheter, högre självkänsla och allas lika värde. Vi skall i ännu högre grad vara leklotsar och agera modeller i leken både i planerad och spontan lek att skapa, bjuda in, visa på och stödja leken och samspelet. Hur är man en god kamrat?

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Okamratliga händelser/situationer	<p>Uttalanden om att inte få delta i lek utifrån vissa premisser, det ställas krav på varandra att man behöver göra specifika saker eller ha vissa kläder för att få ingå i gruppen. En del barn vill bestämma och styra vilket leder till konflikter i leken och leken blir störd.</p> <p>En del barn är försiktiga och följer de har svårt att komma till tals och få utöva fler roller i leken för att stärkas.</p> <p>Några barn kan nekas tillträde till leken i vissa gruppkonstellationer.</p>	Även om ett fåtal individer gör vissa okamratliga val och har ett visst beteende så får det en stor påverkan på individ och hela gruppen. Samtidigt som det är viktigt att värna om leken utan vuxen så är det av stor vikt att alla barn kan få känna glädje, trygghet och delaktighet i leken.

	Alla dessa sidor behöver få möjlighet och hjälp att uppleva och befinna sig i goda samspel med goda lekregler. Med vuxens hjälp få pröva och träna hur ett gott samspel fungerar och vidhålls mellan individer gott samspel fungerar och vidhålls mellan individer	
Lek avbryts och skapar frustration	Observation: Lek störs och avbryts ofta när barn tillkommer i leken eller att det är för många barn med i leken med starka viljor.	Svårt med turtagning, att vara demokratiska och solidariska mot varandra. Krävs tålmod i lek med stora grupper och barn som gör snabba byten i lek och kanske inte förstår lekreglerna, det blir oroligt och svårt att komma till djuplek och en avspänd lugn lekro där kreativiteten och fantasin kan flöda och alla kan komma till tals utan störning. Det blir en stresslek då känslan av avbrott hela tiden uppkommer
Lär miljön	Observation: Vi ser mindre rollek efter flytt och ny lärmiljö	En ny miljö kan behöva introduktion och få testas under en tid för att förändras utifrån funktion

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Specialpedagog planerar upp och har kontinuerliga schemalagda lek och språkgrupper som sedan utförs av pedagogerna på avdelningarna	Vi ser nya lekar och lek konstellationer bland barnen som växer fram spontant under dagen Alla får träna sina individuella behov av hur man är i samspel med andra Språk och lek ses som otroligt viktiga delar att ha fokus på. Mer engagerade pedagoger i lek i övrigt	Viktigt att alla grupper blir av så att kontinuiteten blir hög, det ger mest effekt. Grupper får bara ställs bara in om det absolut behövs pga. personalbrist, det har lösts genom att vissa tillfällen har specialpedagog/pedagog haft genomfört gruppaktiviteten själv för att hålla i kontinuiteten. Vi fortsätter absolut med denna insats kommande år Viktigt att tänka på gruppammansättning för effekt
Pedagoger som arbetar med närhet agerar leklots och modellerar hur man är en god kamrat i bland annat lekregler,	Med pedagog i leken håller den längre och kan gå in i ett djupare stadium.	Viktigt att arbetslag läser av situationer och stödjer varandra i att kunna vara kvar som leklots i spontan rollek som uppstått.

<p>attityder, turordning, tillförande, tillgängliggörande m.m.</p>	<p>Flera barn får möjlighet att prova olika roller</p> <p>Mindre avbrott i leken som stör barnens förmåga att utveckla leken</p> <p>Barnens kreativitet och fantasi får större möjlighet med tillförande, tillgängliggörande och styrning av samspels lekregler som råder</p> <p>Vi ser stora vinster i att lotsa och modellera i vardagens lek samt att initiera nya lekar för barnen.</p> <p>Det skapas mindre konflikter och samspelet mellan barn gynnas</p> <p>Kompetensen hos barnen för lekreglerna ökar</p>	<p>Viktigt att vi har planerade kontinuerliga lekstunder för att träna oss i att vara kvar i leken och låta den fördjupas utan avbrott</p> <p>Pedagoger i reflektion med arbetskamrater om leken och vikten av att vara närvarande och delaktig bygger mer intresse om denna så viktiga nyckel</p> <p>Pedagoger som modellat och agerat leklotsar både inne och ute har hjälpt till att skapa fler goda möten för barnen och ökat gemenskapen och känslan av tillhörighet för alla barn. Viktigt är dock att fler pedagoger tar till sig och förstår vikten av detta förhållningssätt.</p>
<p>Kontinuerliga barnråd/reflektion i mindre grupper där alla har möjligheten till talutrymme, åsikter och funderingar</p>	<p>Barn som tycker det är roligt att få ingå i en grupp som tillsammans med sin avdelning konkret får vara med om att de påverkar sin vardag i demokratisk anda</p> <p>Barn har gett uttryck för att det är roligt att få vara med och bestämma stora saker</p>	<p>Barn vill ha fler möten oftare och fler vill få medverka. Vilket vi skall uppmuntra och försöka möjliggöra</p> <p>Hur, behöver vi fundera vidare kring efter att vi är tillbaka på Humlan efter renovering är klar.</p>
<p>Ökad interkulturalitet genom att vi utvecklat vår introduktion till fsk med hjälp av stödmaterialet välkommen till förskolan.</p> <p>Föreläsningar av logoped om språkutveckling</p>	<p>Vi förstår betydelsen av interkulturalitet mer idag, vi är medvetet mer öppna, nyfikna och intresserade av de olika hemkulturerna och språken. Vi har mer kunskap om flerspråkighet och translanguaging. Vi ser positiva effekter på flerspråkiga barns språk och kunskapsutveckling. Barnen visar öppenhet, intresse och nyfikenhet för olikheterna hos varandra och omvärlden.</p>	<p>Ökad kunskap och förståelse leder till att vi vågar vara mer intresserade och får då se respons av vårdnadshavare som öppnar sig och gläds</p>
<p>Kapprumsbibliotek med böcker på olika språk och nivåer</p>	<p>Stärkt och underlättat för föräldrar i att hjälpa deras barn i språkutvecklingen i och med lättillgängligheten</p> <p>Tillgängligheten uppskattas av vårdnadshavare</p>	<p>Bra att byta ut böcker med jämna mellanrum för att hålla intresset uppe</p> <p>Hjälpa barn som vill låna att uppmuntra vårdnadshavare</p>

	<p>Boken och läsandet har fått ett högre intresse</p> <p>Barn som efterfrågar böcker hemma</p>	
Elsistema-social investering utifrån musiken	<p>Självkänslan har stärkts hos barn och det gör barnen till trygga kompetenta individer.</p> <p>De vågar slappna av mer och njuta av att vara med och vara sig själv med musiken</p> <p>Barnen vill att alla skall vara med de upplever glädje, gemenskap och tillhörighet</p>	<p>Elsistema hjälper oss med att öka kamratskapen bland 5-åringar. Alla kan på något sätt delta oavsett att få känna gemenskap och glädje i något vi har tillsammans. Finns inga fel det viktiga är att ha roligt tillsammans</p> <p>Kulturskolepedagoger som läser av och lägger innehållet på rätt nivå. Gott samarbete</p>
Vi agerar direkt och tydligt vid uppkomst av någon form av nedsättande beteende mot varandra	<p>En barngrupp som har en hög acceptans för varandras olikheter.</p> <p>En barngrupp som har mod och står upp för varandra</p> <p>Barn som visar empati</p>	<p>Viktigt att all personal håller lika förhållningssätt och inte låter något olämpligt passera utan att det behandlas vilket skapar en trygg tillvaro för alla</p>
Arbeta med kvalitetsindikatorn Atmosfär, organisation och pedagogisk miljö och material för goda miljöer som gynnar lek och lärande	<p>Förbättring utifrån skattning och handlingsplan har lett till en pågående utvecklingsprocess i framför allt våra lärmiljöer</p>	<p>Vi kommer förändra denna rutin redan nu denna termin där vi behöver skatta oss redan i början av året i alla tre indikatorerna för att sedan arbeta med handlingsplanerna under året</p>
Medveten närhet till vuxen för barnen.	<p>Den nedlåtande attityden mot varandra sker i lägre grad idag men kan fortfarande förekomma i konfliktsituation och om personal ej är i närheten.</p>	<p>Närheten gör stor skillnad i samspelet och dess utveckling mellan barn. Under kommande år tar vi vidare närheten till barnen med mer delaktighet av pedagoger i leken både i planerad och spontana lekar</p>
Medveten statushöjning	<p>Effektiv och snabb förändring i gruppens bemötande mot varandra och gör stor skillnad i tillhörighet för individ</p>	<p>Pedagogers sätt att jobba för en god status hos alla våra barn eller i vissa fall speciellt höjande för vissa barn i gruppen gör skillnad ganska omgående i hur barnen ser på varandra och i gruppens konstellation och dynamik. Det är en mycket viktig faktor för acceptans av våra olikheter samt grundläggande för att visa vägen och skapa en god värdegrund hos våra barn gentemot varandra.</p>

Likabehandlingsgruppen ansvarar för likabehandlingsarbetet	Arbetet med handlingsplan och kartläggning utifrån föregående plan mot kränkande behandling har genomförts, drivits och hållits levande under hela året. Gruppen har planerat upp insatser i handlingsplanen samt följt upp och utvärderat arbetet i syfte av både egenkontroll och utveckling. Gör vi det vi säger, gör det skillnad för barnen, vilka effekter kan vi se, kan vi göra annorlunda?	Med hjälp av ett systematiskt kvalitetsarbete säkerställs att vi gör det vi planerat och håller god kvalitet på insatserna Att ha en ansvarig grupp för detta arbete är vår framgångsfaktor.
Stärka förståelsen för begreppet samtycke "tycka lika" Vi uppmuntrar barnen att säga och visa stopp för ökad integritet. Litteratur och material kopplat till barns rättigheter används som stöd.	Vi ser tydligt spår av den ökade kunskapen och erfarenheten hos barnen i form av att de sätter tydliga gränser utifrån sin integritet både verbalt stopp och fysiskt med hjälp av stopphanden. De visar också på en ökad förståelse av begreppet "tycka lika" kan vara när man skall leka-vad och hur.	Väldigt viktig att få träna på att rå om sin integritet, att få verktyg för att visa vad jag tycker och känner och att man måste lyssna och respektera varandra. Att bli bekräftad och stärkt av vuxen när jag tar mig mod och står upp för mig själv eller annan är viktigt och stärker självkänslan och kan minimera rädsla i olika situationer

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Humlans övergripande mål			
Alla barn på förskolan skall få uppleva gott kamratskap, demokratisk lek och få känna sig delaktiga i samspel och lek i en trygg miljö, vara medvetna om att det råder en nolltolerans mot diskriminering, trakassering och kränkande behandling. Pedagoger bidrar till gott kamratskap genom att vara delaktiga som modeller och leklotsar och samverka med föräldrar gällande gott kamratskap.			
Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Barn som utvecklar sin empati och gör solidariska handlingar samt utvecklar sin förståelse av demokratiska grunder	Pedagoger ger bekräftelse och uppmuntran vid solidariska och demokratiska handlingar Pedagoger lotsar och visar på goda val och handlingar samt visar på	Barn som är goda samspelare i grupp Är måna om varandra Vill vara en god kamrat	Uppföljning. v.9 och v. 21 Åtgärdade. v .45 Utförs av likagruppen

	vinsterna av att vara en god kamrat.		
Alla har möjlighet att vara i och lära genom lek	Medveten statushöjning och samspelsträning vid behov i barngruppen	Barn som får högre självkänsla. Ökad acceptans och respekt för våra olikheter och förmågor. Normalisering av våra olikheter för nolltolerans.	Uppföljning. v.6, v. 18 och v. 36 Avdelningar har ett individuellt ansvar för varje barns behov
Ökad delaktighet och gott kamratskap	Som pedagog agera leklots och modellera hur man är en god kamrat i leken med bland annat i turtagning, attityder, tillförande, tillgängliggörande, tillåtande, gällande spelregler m.m.	Alla känner delaktighet Barn som får förståelse för demokratisk lek och dess vinster. Hur man är en god kamrat i lek Vilka spelregler man behöver följa, kan vara olika utifrån förmåga Acceptans och respekt för våra olikheter	Självskattning på avdelnings plantid: Hur stor del av dagen är jag/vi i arbetsgruppen aktiv i lek som lots/modell? Uppföljning. v.9 och v. 21 Åtgärdade. v .45
Öka förståelsen för lekens regler och möjligheter för barn att förstå och uppleva gott samspel	Kontinuerliga lek och språkgrupper som observeras och leds av specialpedagog och pedagog med efterföljande reflektion	Barn som i högre grad förstår samspelet Barn som kan vara mer delaktig i lek på olika nivåer. Barn som känner delaktighet och samspelsutbyte	Uppföljning. v.6, v. 18 och v. 36 Uppföljning och utvärdering av denna insats sker på likagrupp på BHT-tid
Öka förståelse för och öka samspelsförmågan hos barnen	Introducera mer lekar som hjälper till i kamratskapen. Lekar som uppskattar kamraters insatser	Barn som ser kamrater som samspelspartners i både lek och som stöd och hjälp vid behov	Uppföljning. v.9 och v. 21 på avdelningar Åtgärdade. v .45
Trygg miljö	Pedagoger som agerar direkt och är eniga i förhållningssättet. Medveten närhet	Barn som är trygga i sig själv som kan vara goda kamrater, tillåtande, accepterande, inbjudande, med mera	Uppföljning. v.9 och v. 21 på avdelningar Åtgärdade. v .45
Goda möjligheter till samspel Trygg miljö	Arbeta med kvalitetsindikatorn Atmosfär, organisation och pedagogisk miljö	Att vi har en kvalitativ miljö med många möjligheter till lek, lärande och samspel.	Skattning sker i augusti då handlingsplan på ev. åtgärder görs i ordning.

	och material för goda miljöer som gynnar lek lärande, och trygg miljö	En atmosfär som är inbjudande och trygg	Åtgärder följs upp i december och utvärderas i maj
Barn som förstår och känner igen olika känslor	Känsloveckan När känns det som bäst? Vi jobbar med våra olika känslor och visar verktyg för att hantera olika situationer.	Barn som får ökad förståelse för andras och sina egna känslor Barn som visar sina känslor och lär sig kanalisera dem på ett bra sätt	Likagruppen har ansvar för att planera, följa upp och utvärdera denna aktivitet
Vårdnadshavare blir insatt i vårt värdegrundsarbete och barnen får samma budskap hemifrån som på förskolan	Föräldrar får små uppgifter att jobba med hemma för att stärka gott kamratskap	Trygga barn som upplever samverkan mellan hem och förskola	Likagruppen eller arbetsgrupp har ansvar för att planera, följa upp och utvärdera denna aktivitet

6. Delaktighet

Hela förskolan arbetar med åtgärder utifrån gällande handlingsplan samt med planerade förebyggande och främjande aktiviteter. Hur är jag en "god kamrat" är en viktig faktor, pedagoger lyssnar in och tar tillvara barns tankar, erfarenhet och kunskap, de observerar och analyserar leken inför skapandet av denna nya plan. Vi har genom händelser och situationer fått syn på att det är viktigt och behövligt med pedagogers närvaro i högre grad än vad som sker. Var är vi nu-var ska vi-hur gör vi? Vi fortsätter bygga på läroplanens solidaritet, acceptans, respekt och empati tillsammans med barnen utifrån behov med hjälp av vår framtagna plan mot kränkande behandling. Föräldrar görs delaktiga genom att planen är tillgänglig och att de kan ha synpunkter och komma med förslag på arbetet i den samt att vi samverkar genom små uppdrag de får att utföra med sina barn.

7. Förankring

Föräldrar barn och personal skall känna till planen mot kränkande behandling och rapporteringsförfarandet vid kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vårdnadshavare informeras vid rektors särskilda introduktionssamtal om planen mot kränkande behandling och dess rutin vid kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling finns även tillgänglig digitalt. Vårdnadshavare informeras sedan återkommande vid föräldramöten och utvecklingsamtal.

Personalen arbetar fram denna plan mot kränkande behandling utifrån rutin och arbetar systematiskt med den utifrån handlingsplanens åtgärder samt med framtagna förebyggande, främjande aktiviteter och förhållningssätt samt vid uppkomna händelser. All personal och alla barn på förskolan är och blir delaktiga i detta arbete.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när barn kränker barn:

1. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar rektor.
2. Rektor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
3. Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
4. Skyndsam anmälan till Stella-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
5. En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och kultur ingår i kartläggningen.
6. I vissa situationer kan BES behöva kopplas in.
7. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
 2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
-

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

• **Könsöverskridande identitet eller uttryck**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.*

• **Sexuell läggning**

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

